

**Силабус навчальної дисципліни
«АНАЛІЗ НАРАТИВНОГО ДИСКУРСУ»**

Напрямок підготовки	Доктор філософії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта
Мова навчання	Українська
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Павленко Ю. Ю., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії світової літератури імені професора В. І. Фесенко КНЛУ.
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Аналіз наративного дискурсу» забезпечує наукове розуміння специфіки організації рівня оповіді в художньому тексті. Предметом вивчення навчальної дисципліни є наратологічний дискурс у літературознавчому аспекті. Простежуються основні етапи становлення та розвитку наратологічних студій, характеризуються їхні особливості з огляду на специфіку дисципліни. Висвітлюються новітні підходи до осмислення й інтерпретації художніх творів, глибоко аналізується нарація художнього твору. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі, що охоплює ознайомлення з усіма етапами історії наратологічних студій та сучасний стан наративної теорії в літературознавстві. Важливе місце у курсі посідає набуття професійних навичок аналізу художнього тексту із застосуванням новітніх теорій.
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	лекції – <u>20</u> год. семінарські заняття – <u>10</u> год. практичні заняття – _____ год. консультації – _____ год. самостійна робота – <u>60</u> год.
Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	<i>Знати:</i> основні літературознавчі терміни та поняття. <i>Вміти:</i> оперувати теоретико-літературним інструментарієм для осмислення художньо-естетичних фактів і явищ; здійснювати літературно-філософські, літературно-історичні, літературно-психологічні, текстологічні дослідження ефективно, раціонально і творчо використовувати літературознавчі знання і філологічні уміння для вирішення професійних завдань, обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного матеріалу. <i>Володіти елементарними навичками літературознавчого аналізу тексту, інтерпретаційними стратегіями читання художніх текстів.</i>
Мета вивчення дисципліни	полягає у формуванні компетентностей комплексного аналізу нарації художнього тексту різних жанрів, поглиблення та вдосконалення знань з теорії літератури та практики літературознавчої інтерпретації.

Компетентності, яких аспірант набуває в результаті вивчення дисципліни

1. Усвідомлення ролі наукових знань про літературознавчі проблеми, необхідних для підвищення філологічної компетентності і комунікативної культури аспірантів, пошуку оптимальних технологій професійної комунікації, правил і принципів професійної етики та академічної доброчесності науковця та освітянина.
2. Здатність орієнтуватися у наукових школах та теоріях літературознавства
3. Здатність використовувати знання і практичні навички з теорії та історії літератури для поглибленого вивчення сучасних тенденцій і напрямів у літературознавстві.
4. Здатність аналізувати і описувати оповідь у творах різних жанрів.
5. Здатність аналізувати художні тексти у площині жанрології, поезики.
6. Здатність обирати і застосовувати оптимальну метамову аналізу рівня оповіді художнього тексту.
7. Здатність організовувати комунікативний процес, уміти вільно спілкуватися, включаючи усну та письмову комунікацію, українською мовою та вести толерантну дискусію (на теми, передбачені програмою).
8. Здатність планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.
9. Здатність вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, національної та інших соціальних груп.
10. Здатність налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами у педагогічній діяльності, побудовані на правилах і принципах академічної доброчесності науковця та освітянина, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
11. Здатність застосовувати у фаховій діяльності норми і принципи професійної етики, нести відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час здійснення наукової та педагогічної діяльності, керуватися загальнолюдськими цінностями.

Результати навчання з дисципліни

1. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття) наратології, аналізувати, порівнювати різні напрями і школи.
2. Критично аналізувати та оцінювати наукові школи та теорії літературознавства
3. Використовувати знання з наратології для підвищення філологічної компетентності
4. Аналізувати і описувати оповідь у творах різних жанрів.
5. Визначати маркери різних наративних моделей
6. Знаходити оптимальні методи та метамову аналізу художнього тексту для успішного здійснення науково-дослідної та професійної діяльності.
7. Організовувати науковий діалог на тему діалогу культур в літературі.
8. Планувати і вирішувати завдання власного професійного та особистісного розвитку і самовдосконалення в науково-дослідній та викладацькій діяльності.
9. Демонструвати високу ступінь самостійності, авторитетність, інноваційність у професійній та науковій діяльності.
10. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому з урахуванням етичних принципів і норм, психологічних особливостей людей, їх приналежності до професійної, національної та інших соціальних груп.
11. Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами у педагогічній діяльності, побудовані на правилах і принципах академічної доброчесності науковця та освітянина, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
12. Застосовувати у фаховій діяльності норми і принципи професійної етики, нести відповідальність за дотримання академічної доброчесності під час здійснення наукової та педагогічної діяльності, керуватися загальнолюдськими цінностями.

Тематичний план занять

Змістовий модуль 1. «Літературознавчий аспект наратологічного дискурсу»
Історія наратологічних студій
Динаміка відкриттів в галузі аналізу рівня оповіді: діахронічний вимір
Наратологія початку XXI ст.
Взаємозв'язок типу оповіді та жанру
Аналіз типу оповідача, фокалі-затора
Аналіз наративного часу, темпу та ритму оповіді

Система оцінювання результатів навчання

Семестрове оцінювання: *поточний контроль; самостійна робота; індивідуальний проект*

- підсумкове оцінювання _____ залік _____

умови допуску до заліку:

- позитивні результати за усні відповіді на практичних заняттях;
- відвідування лекцій;
- самостійна робота, оцінена позитивно;
- модульна контрольна робота, оцінена позитивно.

Організація оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється на засадах модульно-рейтингової системи. Система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень має такі складники:

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – залік	• Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта	50
	• Модульна контрольна робота (МКР)	50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу аспіранта як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10¹. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Критерії оцінювання вмінь та знань аспірантів під час аудиторної роботи

5 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитання та осмислення художнього та теоретичного матеріалу, винесеного на обговорення; • виконання відповідних усних та письмових завдань; • змістовний, аргументований та цілісний виклад під час відповіді; • активна й присутня участь у роботі впродовж усього семінарського заняття; • засвоєння відповідних літературознавчих термінів та понять та оперування ними під час семінару; • самостійність та творчість мислення; • вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи історико-культурний, світоглядно-естетичний контексти відповідної епохи; визначати жанрову природу та поетикальні особливості поданого художнього тексту.
4 бали	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитання та осмислення художнього та теоретичного матеріалу, винесеного на обговорення; • виконання відповідних усних та письмових завдань; • змістовний, аргументований та цілісний виклад під час відповіді, в якій допускаються певні несуттєві помилки; • активна й присутня участь у роботі впродовж більшої частини семінарського заняття; • засвоєння відповідних літературознавчих термінів та понять та оперування ними під час семінару;

¹Наприклад, протягом семестру аспірант отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10**: **4,3x10=43**. Це число є рейтинговим балом аспіранта за роботу протягом семестру.

	<ul style="list-style-type: none"> • вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи історико-культурний, світоглядно-естетичний контексти відповідної епохи; визначати жанрову природу та поетикальні особливості поданого художнього тексту. Допускаються певні несуттєві помилки.
3 бали	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитання обов'язкового художнього та теоретичного матеріалів; • виконання відповідних письмових завдань; • відповідь репродуктивного характеру; • відсутність цілісної та аргументованої відповіді на запитання; відповідь у формі доповнення.
2 бали	<ul style="list-style-type: none"> • Незнання обов'язкового художнього та теоретичного матеріалів; • невиконання відповідних письмових завдань; • нездатність дати відповідь репродуктивного характеру на поставленні запитання.
0 балів	Відсутність на семінарі без його подальшого відпрацювання.

Критерії оцінювання самостійної письмової роботи

5 балів	<ul style="list-style-type: none"> • Повне розкриття теми, що засвідчує високий рівень осмислення відповідного художнього та теоретичного матеріалів; • самостійність мислення; • логічний, аргументований та грамотний виклад; • належне оформлення роботи; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
4 бали	<ul style="list-style-type: none"> • Розкриття теми, що засвідчує належний рівень осмислення відповідного художнього та теоретичного матеріалів. Допускаються певні неточності; • логічний, аргументований та грамотний виклад. Допускаються певні неточності; • належне оформлення роботи; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
3 бали	<ul style="list-style-type: none"> • Часткове розкриття теми; • домінування реферативної інформації та цитат над самостійним аналізом художнього тексту; • нелогічний та неграмотний виклад; • некоректне оформлення; • вчасне подання роботи (пізніше подання роботи допускається у випадку хвороби. Копія довідки здається разом з самостійною роботою).
2 бали	<ul style="list-style-type: none"> • Нерозкриття теми з урахуванням відповідного художнього та теоретичного матеріалів; • несамотійне виконання роботи (списування у колег, з інтернету, підручників тощо); • невчасне подання роботи без поважної причини, засвідченої офіційною довідкою.
0 балів	Самостійну роботу не подано.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Модульні контрольні роботи оцінюються в 50-бальній системі у випадку проведення заліку.

Кожне з завдань оцінюється відповідно до його складності:

ЗАЛІК

Історико-теоретичне питання	Максимальний бал – 20
18-20 балів	<ul style="list-style-type: none"> • вичерпна відповідь на історико-теоретичне запитання; • розуміння та належний виклад історико-культурного та світоглядно-естетичного контекстів відповідної епохи; • оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; • змістовний, аргументований та грамотний виклад;

	<ul style="list-style-type: none"> самостійність виконання.
15-17 балів	<ul style="list-style-type: none"> грунтовна відповідь на історико-теоретичне запитання. Допускаються певні несуттєві помилки; оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; змістовний, аргументований та грамотний виклад; <ul style="list-style-type: none"> самостійність виконання.
13-14 балів	<ul style="list-style-type: none"> часткова відповідь на історико-теоретичне запитання; часткове оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; <ul style="list-style-type: none"> самостійність виконання.
12 балів і нижче	<ul style="list-style-type: none"> неправильна чи фрагментарна відповідь на історико-теоретичне запитання; неправильне чи еkleктичне визначення жанрової природи поданого тексту; несамостійність виконання (списування).
0	<ul style="list-style-type: none"> відповідь відсутня.
Практично-аналітичне питання	
Максимальний бал – 30	
27-30 балів	<ul style="list-style-type: none"> Знання художніх текстів, винесених для обов'язкового прочитання; вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи історико-культурний та світоглядно-естетичний контексти відповідної епохи; визначення жанрової природи та поетикальних особливостей поданого художнього тексту; оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; змістовний, аргументований та грамотний виклад; <ul style="list-style-type: none"> самостійність виконання.
22-26 балів	<ul style="list-style-type: none"> Знання художніх текстів, винесених для обов'язкового прочитання; вміння аналізувати художній текст або його фрагмент, враховуючи історико-культурний та світоглядно-естетичний контексти відповідної епохи. Допускаються певні несуттєві помилки; визначення жанрової природи та поетикальних особливостей поданого художнього тексту. Допускаються певні несуттєві помилки; оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; змістовний, аргументований та грамотний виклад; <ul style="list-style-type: none"> самостійність виконання.
18-21 балів	<ul style="list-style-type: none"> фрагментарне знання художніх текстів, винесених для обов'язкового прочитання; поверховий аналіз художнього тексту або його фрагменту з недостатнім висвітленням історико-культурного та світоглядно-естетичного контекстів відповідної епохи; визначення жанрової природи поданого тексту; часткове оперування відповідними літературознавчими термінами та поняттями; <ul style="list-style-type: none"> самостійність виконання.
17 балів і нижче	<ul style="list-style-type: none"> Незнання художніх текстів, винесених для обов'язкового прочитання; неправильний або фрагментарний аналіз художнього тексту; неправильне або еkleктичне визначення жанрової природи поданого тексту; несамостійність виконання (списування).
0	<ul style="list-style-type: none"> Відповідь відсутня

Загальна оцінка за МКР є сумою балів отриманих за відповідь на обидва питання. Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

“відмінно” – 50-46;

“добре” – 45-39;

“задовільно” – 38-34;

“незадовільно” – 33 і нижче.

неявка на МКР / відповідь на завдання МКР відсутня – 0 балів.

Підсумковий контроль

Залік

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала аспіранта за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	A
82 – 89 балів	B
75 – 81 бал	C
66 – 74 бали	D
60 – 65 бали	E
59 балів і нижче	FX

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо аспірант під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

8.3. У підсумку аспірант отримує у балах оцінки, що відповідають системі ЄКТС:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	Зараховано
75 – 81	C	Зараховано
66 – 74	D	Зараховано
60 – 65	E	Зараховано
59 і нижче	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання

Політика курсу

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної

	<p>доброчесності: • повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); • повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; • відрахування із закладу освіти; • позбавлення академічної стипендії; • позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
<p>Рекомендована література</p>	<p>Основна (базова):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бехта І. А. Дискурс наратора в англійській прозі / І. А. Бехта. – К. : Грамота, 2004. – 304 с. 2. Женетт Ж. Фигури. В 2-х томах. – Т. 2. – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1998. – 472 с. 3. Корольова А. Типологія нарративних кодів інтимізації в художньому тексті. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2002. 4. Павленко Ю. Чорнильна історія: Письмо про Себе фікційного суб'єкта. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2018. 5. Тюпа В. И. Нарратология как аналитика повествовательного дискурса ("Архиерей" А. П. Чехова). – Тверь: Твер. гос. ун-т, 2001. – 58 с. 6. Тюпа Валерий. Очерк современной нарратологии // Критика и семиотика. 2002. – №5. – С. 5-31. 7. Шмид В. Нарратология / Вольф Шмид. – М. : Языки славянской культуры, 2003. – 312 с. 8. Rimmon-Kenan. Sh. Narrative Fiction: Contemporary Poetics. – London, New-York, 2003. 9. Sturges Ph. Narrativity: Theory and Practice. – New York: Oxford University Press, 1992. – 322 p. 10. Narratologies: New Perspectives on Narrative Analysis. – Columbus: Ohio State University Press, 1999. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бахтин М. М. Автор и герой в эстетической деятельности / Михаил Михайлович Бахтин // Эстетика словесного творчества. – М. : Искусство, 1979. – С. 9–191. 2. Капленко Оксана. Наратив як модель світу: структурна побудова і проєкція на художній текст // Слово і Час. – 2003. – №11. – С. 10-16. 3. Мацевко-Бекерська Л. В. Наративні стратегії малої прози (на матеріалі української літератури кінця ХІХ – поч. ХХ ст. : дис. ... д-ра філол. наук: 10.01.06, 10.01.01 / Лідія Василівна Мацевко-Бекерська. – К., 2009. – 406 с. 4. Папуша І. В. Що таке наратологія / І. В. Папуша // Наративні виміри літератури: [матеріали міжнар. наук. конф. з наратології, Тернопіль, 23–24 жовтня 2003 р.]. – Тернопіль, 2005. – Вип.16. – С. 29–42. 5. Ткачук О. М. Наратологічний словник / О. М. Ткачук. – Тернопіль : Астон, 2002. – 173 с. 6. Савчук Р. Історія становлення наратології: від античної поетики до нових нарративних практик студіювання художнього тексту. – Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. Педагогіка. Психологія. Випуск 31. 2015. – С.111-119.
<p>Додаткові ресурси</p>	
<p>Narrative. – Режим доступу: https://www.narrativemagazine.com/fiction Сайт Ігоря Папуші. – Режим доступу: http://papusha.at.ua/</p>	